

**แนวทางและมาตรฐานการกำหนดโทษทางวินัยเกี่ยวกับการคัดลอกผลงานวิจัย
ของอาจารย์สังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือในกำกับของรัฐ**
**Guidelines and standards for determining disciplinary penalties for
plagiarism of research work by lecturers affiliated with state or
autonomous higher education institutions**

มนตรี สังข์ทอง^{1*}

Montri Sangthong^{1*}

Received: June 19, 2024

Revised: August 16, 2024

Accepted: August 26, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางและมาตรฐานการกำหนดโทษทางวินัยเกี่ยวกับการคัดลอกผลงานวิจัยของอาจารย์สังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือในกำกับของรัฐ ทั้งนี้ผู้มีอำนาจในการสั่งลงโทษต้องใช้ดุลพินิจในการสั่งลงโทษผู้ที่กระทำความผิดวินัยทั้งดุลพินิจวินิจฉัยและดุลพินิจตัดสินใจโดยคำนึงถึงแนวทางการใช้ดุลพินิจที่ผ่านมาของหน่วยงานของรัฐนั้นเองหรือหน่วยงานของรัฐอื่นประเภทเดียวกันและเป็นไปตามหลักความพอสมควรแก่เหตุ หลักนิติธรรม หลักมโนธรรม หลักความเป็นธรรม และหลักนโยบายของราชการ โดยปรับข้อเท็จจริงเข้ากับข้อกฎหมายในแต่ละเหตุการณ์ โดยมีหลักการสำคัญคือ ถ้าเป็นการกระทำโดยเจตนาคัดลอกผลงานวิจัยของผู้อื่นไปเป็นของตนเองหรือบิดเบือนข้อมูลหรือสร้างข้อมูลอันเป็นเท็จหรือการแปลงผลงานวิจัยของผู้อื่นเป็นอีกภาษาหนึ่งเพื่อเป็นผลงานวิจัยของตนเองอาจถือได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ถ้าเป็นการกระทำโดยประมาท ขาดการอ้างอิงตามหลักวิชาการแต่ผลงานวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยมีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยหรือเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหรือกรรมการ หรือการคัดลอกผลงานวิจัยของตนเองอาจถือได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง นอกจากนี้ถ้าเป็นความผิดครั้งแรกหรือมีเหตุอันควรลดหย่อนโทษอาจงดโทษทางวินัยเป็นว่ากล่าวตักเตือน รวมถึงการคัดลอกผลงานวิจัยบางกรณีอาจเป็นการประพฤติดิจจรยาบรรณตามข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษานั้นซึ่งไม่ถือว่าเป็นโทษทางวินัย

คำสำคัญ: การคัดลอกผลงานวิจัย การคัดลอกผลงานวิจัยของตนเอง การลงโทษทางวินัย

Abstract

This article aims to present guidelines and standards for disciplinary penalties for research by lecturers in state or autonomous higher education institutions. In detail, the authorized person must command a penalty, to those who commit disciplinary violations, with discretionary judgment and make a decision by taking the past exercise of similar cases in its own state institutions or other state institutions of the same type. Also, this has the principle of proportionality, the rule of law, the principle of conscience, the principle of morality, and the principle of government policy. It should be done by adjusting the facts to the law in each circumstance. The main principle is that if the action is intentionally copied, or distorted, or falsely created, or the translation of others' research into another language to be claimed as his/her own research, it may be considered a serious disciplinary offense. However, if it is done negligently or by lack of academic references. But, the researcher is involved in the research work, whether as a participant in the research, as an advisor as a committee member, or by making self-plagiarism. It may be considered a minor disciplinary offense. In addition, if it is the first offense or there is a reason to reduce the penalty, the disciplinary penalty may be waived and

¹ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

¹ Faculty of Science and Technology, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

* Corresponding author. E-mail: Montri.so@rmutsb.ac.th

replaced with a warning. In some cases, research plagiarism may be considered only an unethical behavior, not a disciplinary penalty. This depends on the regulations of that higher education institution.

Keywords: Plagiarism, Self-plagiarism, Disciplinary punishment

บทนำ (Introduction)

การวิจัยเป็นสิ่งที่มีการกล่าวถึงกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน และได้รับการยอมรับว่าเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ สำหรับการวิจัยนั้นมีการนิยามไว้หลากหลาย สามารถสรุปได้ว่า การวิจัย คือ “การค้นหาคำตอบ ความจริงในประเด็นที่สนใจด้วยวิธีการที่เป็นระบบและน่าเชื่อถือ” (มนตรี สังข์ทอง, 2566) ซึ่งการวิจัยได้ถูกกำหนดเป็นพันธกิจของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากการสอน การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริการวิชาการ เนื่องจากการวิจัยมีความสำคัญจึงทำให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณทั้งจากภาครัฐและเอกชนเพื่อให้เกิดการวิจัยเพื่อพัฒนาต่อยอดในศาสตร์สาขาต่างๆ โดยมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนและกำกับดูแลหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) เป็นต้น นอกจากการวิจัยจะสร้างองค์ความรู้ในวงวิชาการเพื่อนำไปใช้ต่อยอดในด้านต่างๆ แล้ว อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนักวิจัยยังได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากผลการวิจัยเกี่ยวกับความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานเนื่องจากผลงานวิจัยที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ตามหลักเกณฑ์นั้นได้กำหนดเป็นองค์ประกอบหนึ่งเพื่อใช้ขอกำหนดตำแหน่งที่สูงขึ้น ตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ สำหรับประกาศดังกล่าวได้มีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ผลการสอน ผลงานทางวิชาการในแต่ละตำแหน่ง และจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการสำหรับทุกตำแหน่งนั้นจะมีการกำหนดงานวิจัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งของผลงานทางวิชาการที่จะใช้ยื่นขอตำแหน่ง นอกจากนั้นการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการที่เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการนั้นยังส่งผลต่อการจัดอันดับโลกของมหาวิทยาลัย ซึ่งดำเนินการโดย Times Higher Education (THE) ดังนั้นจึงทำให้แต่ละสถาบันอุดมศึกษามีการออกประกาศสนับสนุนรางวัลการตีพิมพ์บทความวิจัย ดังเช่น ประกาศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานวิชาการในระดับนานาชาติ กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช พ.ศ. 2564 ซึ่งมีการให้รางวัลเกี่ยวกับบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล SCOPUS ที่มีอันดับสูงสุดร้อยละสิบตามค่า SJR ของสาขานั้น บทความวิจัยละ 25,000 บาท หรือประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสนับสนุนการตีพิมพ์บทความในวารสารวิชาการระดับชาติ และระดับนานาชาติ พ.ศ. 2565 ซึ่งมีการให้รางวัลเกี่ยวกับบทความวิจัยที่มีการตีพิมพ์ในวารสารตามการจัดอันดับของ SJR ซึ่งอยู่ใน Q1 บทความวิจัยละ 65,000 บาท เป็นต้น

เมื่อมีการกำหนดให้งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของผลงานเพื่อเสนอขอตำแหน่งวิชาการนั้น รวมถึงมีผลประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ จึงต้องทำความเข้าใจขั้นตอนที่สำคัญของการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดผู้วิจัยหรือทีมวิจัย โดยต้องพิจารณาอันดับแรกว่าโครงการวิจัยดังกล่าวเป็นโครงการเดี่ยวดำเนินการโดยผู้วิจัยคนเดียว เรียกว่า นักวิจัย หรือดำเนินการเป็นทีมวิจัย เรียกว่า คณะนักวิจัย ซึ่งจะมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการวิจัยเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยในลักษณะจัดทำเป็นชุดโครงการมีลักษณะการดำเนินการเป็นคณะนักวิจัย เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ นักวิจัยต้องมีความเชี่ยวชาญในงานวิจัยที่ดำเนินการ ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการพัฒนาเค้าโครงการวิจัย (Research proposal) ซึ่งขั้นตอนนี้ส่วนใหญ่จะดำเนินการเพื่อยื่นขอรับทุนสนับสนุนจากหน่วยงานที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการวิจัย ซึ่งจะดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดร่วมกันไว้ในเค้าโครงการวิจัยและมีการ

ประชุมปรึกษาหารือกัน ขั้นตอนที่ 4 เขียนร่างรายงานการวิจัย ซึ่งขึ้นอยู่กับรูปแบบของหน่วยงานที่สังกัดหรือหน่วยงานที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ขั้นตอนที่ 5 เสนอรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อหน่วยงานหรือแหล่งทุนตามข้อตกลง และขั้นตอนที่ 6 การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยหรือจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้นจากการวิจัย สำหรับการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบของบทความวิจัยนั้นเป็นการสรุปเนื้อหาสาระของรายงานวิจัยโดยปกติจะอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า ขึ้นอยู่กับการกำหนดรูปแบบของกองบรรณาธิการแต่ละวารสาร โดยการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยต้องเป็นไปตามจรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าผลงานวิจัยนั้นมีอิทธิพลต่อความก้าวหน้าของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาทั้งในตำแหน่งวิชาการ และผลประโยชน์อื่นที่ได้รับ จึงอาจมีการกระทำผิดจรรยาวิชาชีพวิจัย ซึ่งเห็นได้จากเมื่อปี พ.ศ. 2566 มีการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนต่างๆ เกี่ยวกับการซื้อขายผลงานวิจัยหรือบทความวิจัยที่มีการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการในระดับนานาชาติ ซึ่งมีมหาวิทยาลัยที่ตรวจสอบพบได้มีการดำเนินการทางวินัย และทางอาญา (สำนักข่าวอิศรา) สำหรับบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางและมาตรฐานการกำหนดโทษทางวินัยเกี่ยวกับการคัดลอกผลงานวิจัยของอาจารย์สังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือในกำกับของรัฐ เพื่อให้นักวิชาการ อาจารย์ นักวิจัย และสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงผู้สนใจและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้าใจแนวคิด หลักการ จรรยาวิชาชีพวิจัย และแนวทางและมาตรฐานการกำหนดโทษทางวินัยที่เหมาะสมเกี่ยวกับความผิดในการคัดลอกผลงานวิจัย รวมถึงการใช้สิทธิปกป้องตนเองของนักวิจัยโดยการฟ้องคดีต่อศาลปกครองต่อไป

จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวปฏิบัติ

การดำเนินการวิจัยจำเป็นต้องเป็นไปตามจรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวปฏิบัติ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2555) ได้ให้นิยามที่สำคัญไว้ดังนี้

จรรยาวิชาชีพวิจัย (Research code of conduct) หมายถึง ประมวลหลักความประพฤติปฏิบัติที่แสดงถึงมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard of work performance) และความมีจริยธรรมการวิจัย (Research ethics) เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของความเป็นนักวิจัยในสาขาวิชาชีพของตน

แนวปฏิบัติ (Code of practice or best practice) หมายถึง แนวทางพื้นฐานในการประพฤติปฏิบัติของนักวิจัยที่ถือเป็นแบบอย่างที่ดีที่สมควรยึดถือปฏิบัติ เพื่อรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานแห่งวิชาชีพวิจัยและจริยธรรมการวิจัย

ความเป็นผู้นิพนธ์ (Authorship) หมายถึง การเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการผลิตผลงานทางปัญญา ไม่ว่าจะในด้านแนวคิด การออกแบบวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ การร่างรายงานผลการวิจัย (ทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน) การตรวจแก้และปรับปรุงร่างรายงานผลการวิจัย ผู้มีส่วนร่วมเหล่านี้ถือว่ามีคุณสมบัติในความเป็นผู้นิพนธ์บทความหรือรายงานผลการวิจัย แต่ไม่รวมถึงหัวหน้าหน่วยงาน ผู้ให้คำปรึกษาทั่วไปในการวิจัย ผู้ช่วยหาทุน ผู้ชี้แนะหรือช่วยให้เข้าถึงแหล่งข้อมูล ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้รวบรวมเอกสารอ้างอิง ผู้ช่วยวิจัย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยหรือผู้รับการวิจัย บุคคลหรือองค์กรที่ช่วยให้ได้รับความสะดวก และผู้ช่วยงานธุรการต่างๆ บุคคลและองค์กรเหล่านี้สมควรได้เกียรติในการเป็นผู้มีส่วนสนับสนุนในการสร้างผลงานวิจัย ด้วยการระบุชื่อไว้ในกิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

บทความหรือรายงานวิจัยต้องไม่มีการละเมิดสิทธิความเป็นผู้นิพนธ์ คือ ต้องใส่ชื่อผู้มีส่วนร่วมในการผลิตผลงานวิจัยให้ครบถ้วนไม่เพิ่มเติมชื่อผู้ที่ไม่ได้มีคุณสมบัติเป็นผู้นิพนธ์ (Guest or Honorary และ Planned authorship) เข้าไป (โดยเจ้าตัวอาจทราบหรือไม่ทราบ) หรือไม่ใส่ชื่อผู้สมควรเป็นผู้นิพนธ์ไว้ด้วย (Denial of authorship) หรือใส่ชื่อผู้ไม่สมควรเป็นผู้นิพนธ์แทนตัวนักวิจัยเอง (Relinquished authorship) หรือระบุชื่อนักวิจัยเป็นผู้นิพนธ์ทั้ง ๆ ที่ผู้อื่นเป็นผู้เขียนผลงานให้ (ดังที่เรียกว่า “ความเป็นผู้นิพนธ์แฝง” Ghost authorship)

การคัดลอกผลงาน หรือแอบอ้างความคิดเห็นของผู้อื่นมาเป็นของตน หรือการลอกเลียนวรรณกรรม (Plagiarism) หมายถึง การนำแนวคิด งานหรือผลงานของผู้อื่นไปใช้เสมือนว่าเป็นของตนโดยไม่มีการอ้างอิงถึงแหล่งที่มา หรือให้เกียรติเจ้าของเดิมหรือปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้ชัดเจนทำให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดว่าเป็นของตน

การคัดลอกผลงานของตนเอง (Self-plagiarism) หมายถึง การคัดลอกหรือนำผลงานที่เหมือนเดิมหรือเกือบเหมือนเดิมของตนเองกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่งโดยไม่มีการอ้างอิงถึงผลงานเดิมของตนนั้นทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากความถูกต้องเป็นจริงและอาจเกิดความสับสนในการอ้างอิงได้

การปลอมแปลงข้อมูล (Falsification) หมายถึง การปกปิด บิดเบือน หรือทำให้ผิดไปจากความเป็นจริง โดยการตัดทอน หรือเพิ่มเติม หรือดัดแปลง ปُرณแต่งแก้ไขข้อมูล ข้อความ หรือการปฏิบัติอื่นใดในกระบวนการวิจัยและรายงานข้อค้นพบจากการวิจัยเพื่อให้เป็นไปตามข้อสรุปที่นักวิจัยต้องการ

การสร้างข้อมูลเท็จหรือการเสกสรรปั้นแต่ง (Fabrication) หมายถึง การสร้างข้อมูลเท็จ การจงใจปั้นแต่งข้อมูล ทำให้ผิดไปจากความเป็นจริงที่พบจากการวิจัย การหลีกเลียงที่จะนำเสนอเรื่องหรือสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง

สำหรับจรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวปฏิบัติดังกล่าวเปรียบเสมือนหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับในวงวิชาการทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ ดังนั้น ในการสอบสวนทางวินัยจึงมักอ้างอิงถึงนิยามหรือหลักการดังกล่าวนี้เพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยและดุลพินิจตัดสินใจ รวมถึงมีการอ้างอิงถึงในคำพิพากษาของศาลปกครองเมื่อมีคำพิพากษาในคดีดังกล่าว

บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการคัดลอกผลงานวิจัย อาจเป็นความผิดทั้งทางวินัย ทางอาญา และความรับผิดทางละเมิด ดังเช่น การที่อาจารย์สังกัดสถาบันอุดมศึกษาให้บุคคลอื่นจัดทำบทความวิจัยและตีพิมพ์ในวารสารวิชาการไม่ว่าโดยจ้าง วาน ไขให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการให้ และมีการนำมาเบิกเงินรางวัลการตีพิมพ์กับทางมหาวิทยาลัยย่อมมีความผิดทั้งทางวินัย ทางอาญา และความรับผิดทางละเมิด สำหรับบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ใช้เป็นฐานอำนาจในการลงโทษเกี่ยวกับการคัดลอกผลงานวิจัยของอาจารย์สังกัดสถาบันอุดมศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

1. การดำเนินการทางวินัยเกี่ยวกับการคัดลอกผลงานวิจัยนั้นส่วนใหญ่สถาบันอุดมศึกษาจะกำหนดไว้ในข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณของบุคลากร ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 45 มาตรา 46 และมาตรา 65/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กอปรกับกฎหมายจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา และข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ออกตามกฎหมายจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษานั้น นอกจากนี้อาจารย์สังกัดสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นข้าราชการยังต้องบังคับตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง มาตรฐานของจรรยาบรรณที่พึงมีในสถาบันอุดมศึกษา ข้อ 4 (1) การนำผลงานวิชาการของผู้อื่นมาเป็นผลงานของตนโดยมิชอบ ถือว่าเป็นการกระทำผิดจรรยาบรรณอย่างร้ายแรงเป็นวินัยอย่างร้ายแรง รวมถึงถ้ามีการนำผลงานวิจัยดังกล่าวยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยประกาศดังกล่าวได้มีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ผลการสอน และผลงานทางวิชาการในแต่ละตำแหน่ง และจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ ซึ่งประกาศฯ ดังกล่าวได้กำหนดโทษของผู้ยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการที่ประพฤติผิดจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการไว้ คือ ให้สภาสถาบันอุดมศึกษามีมติให้งดการพิจารณาการขอตำแหน่งทางวิชาการในครั้งนั้น และดำเนินการทางวินัยตามข้อเท็จจริงและความร้ายแรงแห่งการกระทำผิดเป็นกรณี ๆ ไป และห้ามผู้กระทำผิดนั้นเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าห้าปีแต่ไม่เกินสิบปีนับตั้งแต่วันที่สภาสถาบันอุดมศึกษามีมติ สำหรับการปรับฐานความผิดกรณีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะปรับตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณของบุคลากร ซึ่งส่วนใหญ่

จะกำหนดว่า “การนำผลงานวิชาการของผู้อื่นมาเป็นผลงานของตนโดยมิชอบ ถือว่าเป็นกระทำความผิดจรรยาบรรณอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” หรืออาจกำหนดความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา 44 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของสถาบันอุดมศึกษานั้นในฐานะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง สำหรับกรณีดังกล่าวถ้าเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรงและมีการบัญญัติฐานความผิดดังกล่าวไว้ในข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณของบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาอาจปรับฐานความผิดตามข้อบังคับดังกล่าวหรือถ้าการกระทำดังกล่าวไม่เป็นความผิดวินัยแต่ประพฤติผิดจรรยาบรรณอาจดำเนินลงโทษทางจรรยาบรรณ ทั้งนี้ถ้าสถาบันอุดมศึกษาไม่ได้บัญญัติไว้ในข้อบังคับดังกล่าวและการกระทำนั้นเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงอาจเป็นความผิดฐานกระทำการให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา 42 หรือฐานไม่รักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรืออาจลงโทษทางวินัยในฐานะดังกล่าวโดยอาศัยอำนาจตามข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของสถาบันอุดมศึกษานั้น

2. การคัดลอกผลงานวิจัยอาจเป็นความผิดทางอาญาได้ถ้าเป็นการกระทำที่เข้าองค์ประกอบตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานการอุดมศึกษา หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริตทางวิชาการ ห้ามมิให้ผู้ใด จ้าง วาน ใ้ให้ผู้อื่นทำผลงานทางวิชาการเพื่อไปใช้ในการเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือเพื่อไปใช้ในการทำผลงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการขอตำแหน่งทางวิชาการหรือเสนอขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนวิทยฐานะหรือการให้ได้รับเงินเดือนหรือเงินอื่นในระดับที่สูงขึ้น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมิประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ก็ตาม วรรคสอง ห้ามมิให้ผู้ใดรับจ้างหรือรับดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เพื่อให้ผู้อื่นนำผลงานนั้นไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่เป็นการช่วยเหลือโดยสุจริตตามสมควร โดยกำหนดโทษไว้ในมาตรา ๗๗ บัญญัติว่า ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา ๗๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้อาจเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ด้วยเช่นกัน

3. การคัดลอกผลงานวิจัยเมื่อนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ และนำมาเบิกเงินรางวัลสนับสนุนการตีพิมพ์ โดยส่วนใหญ่สถาบันอุดมศึกษาจะจ่ายเงินรางวัลการตีพิมพ์เผยแพร่ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้อาจสูงถึงกว่าบทความวิจัยละ 60,000 บาท กรณีที่ตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารที่อยู่ในฐานสากลที่ได้รับการยอมรับในระดับสูง ซึ่งการกระทำดังกล่าวย่อมเป็นการกระทำละเมิดด้วยความจงใจต่อสถาบันอุดมศึกษาตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สถาบันอุดมศึกษาย่อมมีสิทธิเรียกให้อาจารย์ในสังกัดชดใช้เงินรางวัลการตีพิมพ์ที่เบิกจ่ายไปคืนเต็มจำนวนตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด พ.ศ. 2539

จากการที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคัดลอกผลงานวิจัยอาจมีความผิดหลายอย่างสำหรับในบทความนี้จะเน้นไปที่การดำเนินการทางวินัยเท่านั้น

หลักกฎหมายทั่วไปที่สำคัญในการลงโทษทางวินัย

การลงโทษทางวินัยนั้นมีหลักกฎหมายทั่วไปที่สำคัญ ซึ่งมีกฎหมาย นักวิชาการ รวมถึงมีรายละเอียดคำพิพากษา สามารถสรุปได้ดังนี้

หลักการใช้ดุลพินิจ

ฤทัย หงส์สิริ (2564) กล่าวว่า ดุลพินิจ หมายถึง การที่ฝ่ายปกครองมีอำนาจตัดสินใจอย่างอิสระที่จะวินิจฉัยไปในทางใดทางหนึ่ง หรือเลือกกระทำหรือไม่กระทำหรือเลือกกระทำอย่างไรอย่างหนึ่งในกรณีที่กฎหมายให้

ทางเลือกหลายทาง ซึ่งหากวินิจฉัยหรือเลือกกระทำไปทางใดทางหนึ่งโดยมีเหตุผลอันสมควรแล้ว ก็ล้วนเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย สำหรับการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบนั้น อาจเกิดได้จากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจดุลพินิจ (Discretionary power) ตามที่กฎหมายได้บัญญัติให้อำนาจไว้ แต่ได้ใช้อำนาจดุลพินิจนั้นไปทางที่มีชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยไม่มีเหตุผลหรือข้อเท็จจริงสนับสนุนตามสมควร เนื่องจากดุลพินิจไม่ใช่เป็นการให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจตามอำเภอใจหรือโดยไม่มีขอบเขต แต่เป็นการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ที่จะใช้พิจารณาณวินิจฉัยหรือพิจารณาสั่งการหรือใช้อำนาจให้เหมาะสมกับพฤติการณ์หรือข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นๆ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. 33/2557 กล่าวถึงการตรวจสอบดุลพินิจของฝ่ายบริหารของศาลปกครอง ซึ่งมีได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 ดังนั้นจึงต้องเป็นไปตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตามข้อ 5 ของระเบียบที่ประชุมใหญ่ฯ ดังกล่าว ซึ่งจากคำพิพากษาดังกล่าวได้วางหลักไว้ว่า อำนาจดุลพินิจนั้นหมายถึงอำนาจที่กฎหมายมอบให้ฝ่ายบริหารสามารถตัดสินใจได้ว่าเมื่อมีข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเกิดขึ้นแล้ว ฝ่ายบริหารจะสมควรออกคำสั่งหรือไม่ และถ้าเห็นสมควรออกคำสั่งฝ่ายบริหารก็สามารถเลือกได้ว่าออกคำสั่งโดยมีเนื้อความอย่างไร ซึ่งกฎหมายอาจบัญญัติให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจดุลพินิจในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงในส่วนองค์ประกอบส่วนเหตุโดยใช้ถ้อยคำทางกฎหมายที่มีได้มีการให้คำนิยามไว้เป็นการเฉพาะและเป็นถ้อยคำที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจงซึ่งวิญญูชนอาจเข้าใจความหมายที่แตกต่างกันได้ เช่น ผู้สมัครเข้ารับราชการมีสภาพทางกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการหรือข้าราชการได้กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งการปรับใช้กฎหมายที่มีการใช้ถ้อยคำทางกฎหมายที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจงเช่นนี้กฎหมายอาจบัญญัติให้ฝ่ายบริหารซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายดังกล่าวมีอำนาจดุลพินิจในการวินิจฉัยได้ว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในกรณีหนึ่งกรณีใดเป็นข้อเท็จจริงที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ได้ ซึ่งอำนาจดุลพินิจในส่วนนี้เรียกว่า ดุลพินิจวินิจฉัย นอกจากนี้กฎหมายยังอาจบัญญัติให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจดุลพินิจในส่วนที่เป็นผลทางกฎหมายที่จะตัดสินใจว่าจะใช้อำนาจหรือไม่ใช้อำนาจตามที่กฎหมายได้บัญญัติให้อำนาจไว้ และถ้าจะใช้อำนาจตามกฎหมาย กฎหมายก็อาจบัญญัติให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจที่จะเลือกใช้มาตรการหนึ่งมาตรการใดในหลายๆ มาตรการที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้ฝ่ายบริหารสามารถเลือกได้ โดยให้ฝ่ายบริหารพิจารณาจากข้อเท็จจริง สถานการณ์ เหตุผล และความจำเป็นในแต่ละกรณี เช่น ในการลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัย ผู้บังคับบัญชามีอำนาจดุลพินิจในการสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด เป็นต้น ซึ่งอำนาจดุลพินิจในส่วนนี้ เรียกกันว่า ดุลพินิจตัดสินใจ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.142/2559 ได้วางหลักกฎหมายในการใช้ดุลพินิจลงโทษทางวินัยว่าการลงโทษผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงต้องคำนึงถึงระดับโทษที่ส่วนราชการอื่นลงโทษ ซึ่ง ก.พ. พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นระดับโทษที่เหมาะสมกับพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดดังกล่าวด้วยหาใช่พิจารณาไปตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 เคยลงโทษแก่เจ้าหน้าที่ของตนดังคำอุทธรณ์และคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ดังนั้น การกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงยังไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสามกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามข้อ 46 วรรคสอง ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2537 แต่เป็นความผิดวินัยฐานกระทำการอันได้ชื่อเป็นผู้ประพฤติชั่ว ตามข้อ 46 วรรคหนึ่ง ซึ่งผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 วินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสามมีความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงและลงโทษให้ปลดออก คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีทั้งสามออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีทั้งสามออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองฟังไม่ขึ้น

นอกจากนี้งานวิจัยในศาสตร์ต่างๆ นั้น ค่อนข้างมีความซับซ้อน อาจเป็นการวิจัยเชิงพัฒนาเพื่อต่อยอดความก้าวหน้าของศาสตร์สาขาดังกล่าว การใช้ดุลพินิจวินิจฉัยว่าผลงานวิจัยดังกล่าวเป็นการคัดลอกผลงานวิจัยของผู้อื่นหรือของตนเองหรือไม่ค่อนข้างวินิจฉัยได้ยาก เช่น บางผลงานวิจัยเป็นงานต่อยอดจากผลงานวิจัยเดิมอาจมีขั้นตอนการทดลองใกล้เคียงกันแต่มีการปรับเปลี่ยนการทดลองบางอย่างเพื่อหาผลลัพธ์ที่ดีที่สุด ดังนั้น การตรวจสอบการคัดลอกบทความวิจัยหรือรายงานการวิจัยดังกล่าวอาจใช้พยานผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นเพื่อทำความเข้าใจเสนอประกอบการวินิจฉัยเป็นไปตามมาตรา 29 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ในกระบวนการสอบสวนทางวินัยหรือการพิจารณาคดีของศาลปกครองนั้นมักมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับความเหมือนหรือความซ้ำซ้อนดังกล่าวเมื่อตรวจสอบด้วยโปรแกรมการตรวจสอบการคัดลอกผลงาน พบว่า ไม่เกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น 15% หรือ 20% หรือบางวารสารวิชาการอาจกำหนดไว้ที่ 25% จึงมีการกล่าวอ้างว่าบทความวิจัยดังกล่าวไม่มีการคัดลอกจากบทความวิจัยหรือผลงานวิจัยของบุคคลอื่น ข้อกล่าวอ้างดังกล่าวเมื่อเปรียบเทียบกับ การตรวจสอบโดยพยานผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นการเปรียบเทียบโดยตรงระหว่างบรรทัดต่อบรรทัดของบทความวิจัยของผู้ถูกกล่าวหา กับบทความวิจัยของบุคคลอื่นที่ถูกกล่าวหาว่าไปคัดลอก ซึ่งการตรวจสอบโดยพยานผู้เชี่ยวชาญที่มีความเป็นกลางย่อมมีความถูกต้องแม่นยำกว่าการตรวจสอบด้วยโปรแกรมดังกล่าว สำหรับโปรแกรมการตรวจสอบการคัดลอกบทความวิจัยอาศัยหลักการ คือ การมีฐานข้อมูลหรือระบบจัดเก็บผลงานวิชาการในรูปแบบต่างๆ ไว้เป็นคลังข้อมูล เมื่อนำบทความวิจัยที่ต้องการตรวจสอบเข้าสู่ระบบจะมีการตรวจสอบเปรียบเทียบบทความวิจัยดังกล่าวกับผลงานวิชาการในคลังข้อมูล โดยโปรแกรมที่ได้รับการยอมรับและมีการนำไปใช้อย่างแพร่หลายในการตรวจสอบการคัดลอกบทความวิจัย คือ โปรแกรม Turnitin จากผลการทดลองให้ตรวจสอบบทความวิจัยภาษาอังกฤษ ซึ่งบทความวิจัยดังกล่าวมีอยู่ในคลังข้อมูลแล้วสามารถตรวจสอบความซ้ำซ้อนถูกต้องถึง 99% เมื่อนำมาตรวจบทความวิจัยที่เป็นภาษาไทย โดยบทความวิจัยดังกล่าวมีการนำเข้าสู่คลังข้อมูลแล้ว พบว่า ตรวจสอบความซ้ำซ้อนได้เพียง 53% เนื่องจากภาษาไทยมีทั้งอักขระและวรรณยุกต์จึงทำให้ยากในการตรวจสอบ ดังนั้น โปรแกรม turnitin จึงไม่เหมาะสมกับการตรวจสอบการคัดลอกบทความวิจัยภาษาไทย ซึ่งในปัจจุบันได้มีโปรแกรมอักขรวิสุทธิพัฒนาร่วมกันระหว่างคณะอักษรศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งใช้สำหรับตรวจสอบความซ้ำซ้อนของผลงานวิชาการหรือบทความวิจัยภาษาไทย (กัญญา บุญเกียรติ, 2554) ทั้งนี้ความแม่นยำถูกต้องอาจไม่สูงมากนักเนื่องจากข้อจำกัดของคลังข้อมูลเอกสารและผลงานวิชาการที่ใช้เป็นฐานในการตรวจสอบยังไม่ครอบคลุมมากนัก

หลักความพอสมควรแก่เหตุ

บรรเจิด สิงคะนติ (2563) กล่าวว่า คำสั่งทางปกครองหรือมาตรการบังคับทางปกครองจะต้องเป็นไปตามหลักความพอสมควรแก่เหตุหรือหลักความได้สัดส่วน ซึ่งเป็นหลักที่สำคัญอย่างยิ่งในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหาของคำสั่งทางปกครองหรือมาตรการบังคับทางปกครอง โดยหลักความพอสมควรแก่เหตุประกอบด้วย 3 หลักการ คือ

1. หลักความเหมาะสม หมายความว่า คำสั่งทางปกครองหรือมาตรการบังคับทางปกครองที่เลือกใช้ต้องบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายตามที่กำหนดไว้
2. หลักความจำเป็น หมายความว่า การเลือกออกคำสั่งทางปกครองหรือใช้มาตรการบังคับทางปกครองดังกล่าวนี้ นอกจากบรรลุวัตถุประสงค์แล้วยังกระทบกระเทือนกับผู้อยู่ใต้คำสั่งทางปกครองหรือมาตรการบังคับทางปกครองน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับ การออกคำสั่งทางปกครองหรือใช้มาตรการบังคับทางปกครองอื่นๆ ที่บรรลุวัตถุประสงค์เช่นเดียวกัน
3. หลักความได้สัดส่วนอย่างแคบหรือหลักความสมดุล หมายความว่า การเลือกออกคำสั่งทางปกครองหรือใช้มาตรการบังคับทางปกครองดังกล่าวนี้ นอกจากเป็นไปตามหลักความเหมาะสมและหลักความจำเป็นแล้ว

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและประโยชน์เอกชน พบว่า ประโยชน์ที่เกิดจากคำสั่งทางปกครองหรือมาตรการบังคับทางปกครองนั้นมีมากกว่าผลกระทบที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2553) ได้กล่าวถึงหลักพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษทางวินัย มีรายละเอียด ดังนี้

หลักการพิจารณาความผิด ประกอบด้วยหลักนิติธรรม คือ การพิจารณาตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ กล่าวคือ ต้องมีกฎหมายกำหนดว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด โดยการกระทำนั้นต้องเข้าองค์ประกอบความผิดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ทุกประการ และปรับบทเป็นความผิดตามมาตรานั้น และหลักมนุษยธรรม คือ การพิจารณาโดยคำนึงถึงความเป็นจริง ถูกต้อง เหมาะสม ตามเหตุผลที่ควรจะเป็น

หลักการกำหนดโทษ ประกอบไปด้วยหลักนิติธรรม คือ การกำหนดโทษในกรอบที่กฎหมายบัญญัติไว้ หลักมนุษยธรรม คือ การพิจารณากำหนดโทษ โดยคำนึงถึงความเป็นจริง ถูกต้องเหมาะสม ตามเหตุผลที่ควรจะเป็น โดยคำนึงถึงลักษณะการกระทำผิด ผลการกระทำผิด คุณความดีของผู้กระทำผิด การให้ออกสัปดาห์ความประพฤติ เหตุเบี่ยงหลังการกระทำผิด และสภาพของผู้กระทำผิด หลักความเป็นธรรม คือ การกำหนดโทษโดยคำนึงถึงความเท่าเทียมและความเสมอภาค เป็นกลางไม่มีอคติ โดยความผิดอย่างเดียวกันต้องกำหนดโทษใกล้เคียงกัน และหลักนโยบายของราชการหรือมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดโทษสำหรับเรื่องดังกล่าวไว้ เช่น ข้าราชการผู้ใดกระทำการทุจริต ให้ลงโทษไล่ออก เป็นต้น

เมื่อวิเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการ นักกฎหมาย และแนวปฏิบัติราชการที่ดีจากคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดจะเห็นได้ว่าการใช้ดุลพินิจต้องมีเหตุผลรองรับมิใช่กระทำไปตามอำเภอใจ และการใช้ดุลพินิจในการสั่งลงโทษผู้ที่กระทำความผิดวินัยนั้น ต้องคำนึงถึงระดับโทษที่หน่วยงานอื่นกำหนดโทษในความผิดฐานเดียวกันด้วย ดังเช่น มาตรฐานของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) หรือคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) หรือคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ (ก.อ.ร.) หรือ แนวทางการใช้ดุลพินิจที่ผ่านมาของหน่วยงานของรัฐบาลนั้นเองหรือหน่วยงานของรัฐอื่นประเภทเดียวกัน คำนึงถึงหลักความพอสมควรแก่เหตุ หลักนิติธรรม หลักมนุษยธรรม หลักความเป็นธรรม และหลักนโยบายของราชการ

กรณีศึกษาจากคำพิพากษาของศาลปกครอง

การลงโทษทางวินัยเกี่ยวกับการคัดลอกผลงานวิจัยแบ่งออกเป็นการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงและการลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง รวมถึงการลงโทษเกี่ยวกับการประพฤติผิดจรรยาบรรณ มีรายละเอียดดังนี้

คำพิพากษาศาลปกครองระยองที่ บ.25/2564 คดีนี้ผู้ฟ้องคดี คือ นางสาว ป. ได้ฟ้องมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อธิการบดี และคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1-3 เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยมีข้อเท็จจริง คือ ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยได้ถูกลงโทษปลดออก สืบเนื่องมาจากผู้ฟ้องคดีมีชื่อเป็นหนึ่งในคณะนักวิจัยที่นำผลงานวิจัย เรื่อง “An Implementation of A Geometric and Arithmetic CAPTCHA without Database” ไปเผยแพร่ในการประชุมวิชาการ โดยปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผลงานวิจัยดังกล่าวได้นำผลงานวิจัยของอาจารย์และนักศึกษาปริญญาโท คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่อง “CAPTCHA รูปแบบเลขาคณิตและการคำนวณ (Geometric and MATH CAPTCHA)” มาแปลเป็นภาษาอังกฤษและมีการดัดแปลงผลการทดลองซึ่งเป็นการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ และนำมาเผยแพร่ต่อสาธารณะในการประชุมวิชาการดังกล่าว ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีบางส่วนของข้อความที่เหมือนกัน ได้แก่ ส่วนบทคัดย่อที่มีการปรับเปลี่ยนคำเพียง 3 คำเท่านั้น ส่วนรายละเอียดผลการทดลอง และส่วนเอกสารอ้างอิงมีข้อความเหมือนกันทั้งหมด ข้อเท็จจริงจึงรับฟังเป็นยุติว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำผลงานวิจัยของอาจารย์และนักศึกษาปริญญาโท

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นผลงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่น และได้เผยแพร่ต่อสาธารณะมาก่อนมาแปลเป็นภาษาอังกฤษและมีการดัดแปลงผลการทดลอง จึงแสดงให้เห็นว่าบทความในผลงานวิจัยในส่วนดังกล่าวไม่มีการศึกษาทดลองจริง ทั้งยังไม่ได้อ้างอิงผลงานวิจัยของผู้อื่นดังกล่าวไว้ในบรรณานุกรมแต่อย่างใด ซึ่งนาย ภ. ได้จัดส่งผลงานวิจัยที่พิพาทนี้ต่อสถาบันวิชาชีพวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (IEEE) เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2557 เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ และเผยแพร่ผลงานวิจัยต่อสาธารณะในการประชุมวิชาการ ICISA 2014 ณ ประเทศเกาหลีใต้ ระหว่างวันที่ 6-9 พฤษภาคม 2557 โดยผลงานวิจัยปรากฏชื่อ นาย ภ. เป็นชื่อแรก ผู้พ้องคดีเป็นชื่อสอง นางสาว จ. เป็นชื่อสาม และนาย ณ. เป็นชื่อสี่ เป็นผู้จัดทำผลงานวิจัย ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงตามเอกสารเผยแพร่ SCHOLARONE MANUSCRIPTS Author Guide หน้า 14-17 Step 3 : Authors & Institutions ว่า การจัดส่งผลงานวิจัยต่อสถาบันวิชาชีพวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (IEEE) นั้นในขั้นตอนการกรอกรายละเอียดผู้เขียนผลงานวิจัยจะมีการระบุที่อยู่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Email) ของผู้เขียนและผู้เขียนร่วมทุกคน ซึ่งสถาบัน IEEE จะส่ง Email ไปยังที่อยู่ Email ของผู้เขียนร่วมเพื่อยืนยันว่าตนได้มีส่วนร่วมในผลงานวิจัยดังกล่าวหรือไม่ และหากผู้เขียนร่วมไม่ต้องการให้ตนมีชื่อในผลงานวิจัย หรือเห็นว่าตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในผลงานวิจัยก็ย่อมสามารถขอลบชื่อจากผลงานวิจัยได้ ผู้พ้องคดีโต้แย้งว่าไม่ได้เปิดอ่าน Email จากสถาบัน IEEE ซึ่งไม่ใช่เหตุผลที่มีน้ำหนักเพียงพอที่ผู้พ้องคดีจะนำมาอ้างเพื่อให้พ้นผิดได้ และนอกจากผลงานวิจัยที่พิพาทแล้ว ผู้พ้องคดียังมีชื่อเป็นผู้ร่วมจัดทำผลงานวิจัย เรื่อง “HC2D Barcode Reader using Embedded Camera in Android Phone” ร่วมกับคณะผู้จัดทำเดียวกัน ซึ่งเผยแพร่ในงานสัมมนาวิชาการของสถาบัน IEEE ที่จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 14-16 พฤษภาคม 2557 อีกด้วย และผู้พ้องคดีเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา มากกว่า 15 ปี และมีชื่อเป็นผู้ร่วมจัดทำผลงานวิจัยเผยแพร่ในงานประชุมวิชาการของสถาบัน IEEE มาหลายเรื่อง ผู้พ้องคดีย่อมเป็นผู้มีความรู้ในการทำวิจัยและเสนอผลงานวิชาการ ซึ่งจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำผลงานวิจัยที่ตนมีชื่อและรู้ขั้นตอนเกี่ยวกับการจัดทำผลงานวิจัย อันเป็นคุณสมบัติของผู้มีชื่อเป็นผู้ร่วมจัดทำผลงานวิจัย (ผู้นิพนธ์) ตามคู่มือมาตรฐานการเผยแพร่ผลงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ผู้พ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบต่อความถูกต้องของเนื้อหาของผลงานนั้นและรู้หรือควรรู้ว่าการมีชื่อเป็นผู้ร่วมจัดทำผลงานวิจัยมีผลดีและผลเสียต่อตนเองทั้งในด้านความชอบและด้านความรับผิดชอบ อย่างไรก็ตามไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้พ้องคดีได้คัดค้านหรือโต้แย้งการมีส่วนร่วมในผลงานวิจัยก่อนที่จะเกิดข้อพิพาทดังกล่าวขึ้น และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้เขียนคนใดเขียนเนื้อหาส่วนใด จึงต้องฟังข้อเท็จจริงว่าบุคคลทั้ง 4 คนดังกล่าวรวมถึงผู้พ้องคดีเป็นผู้เขียนผลงานวิจัยร่วมกันทั้งหมด เมื่อผลงานวิจัยที่ผู้พ้องคดีเป็นผู้ร่วมจัดทำได้ดัดแปลงผลงานบางส่วนของบุคคลอื่น พฤติการณ์ดังกล่าวของผู้จัดทำผลงานวิจัยจึงเป็นการนำผลงานทางวิชาการหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นผลงานของตนโดยมิชอบ ถือเป็นการกระทำความผิดจรรยาบรรณอย่างร้ายแรง และให้ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อ 10 วรรคสาม ของประกาศมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่อง ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ว่าด้วยจรรยาบรรณของบุคลากรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2553 พฤติการณ์ดังกล่าวของผู้พ้องคดีจึงเป็นการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของตน และย่อมก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่ชื่อเสียงของตนและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นการไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของตน อันเป็นความผิดวินัยตามข้อ 47 และข้อ 49 ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2558 ดังนั้นคำสั่งลงโทษปลดผู้พ้องคดีออกจากการเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.198/2562 คดีนี้ผู้พ้องคดีรองศาสตราจารย์ ว. ได้ฟ้อง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอธิการบดี เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และ 2 เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย สืบเนื่องผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้รับหนังสือร้องเรียนจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ป. กล่าวหาว่าผู้พ้องคดีมีพฤติการณ์คัดลอกผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของนางสาว ป. โดยอาศัยโอกาสที่ตนเองเคยเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ร่วมในการทำวิทยานิพนธ์ และได้นำผลงานที่คัดลอกไปเสนอขอรับทุน

ประชุมและเสนอผลงานในระดับนานาชาติ เรื่อง “Polycyclic Aromatic Hydrocarbons Profiles from Various Sources in Bangkok, Thailand” มีข้อความและเนื้อหา รวมถึงตัวเลขในตารางภาพทางสถิติและแผนภูมิต่างๆ เหมือนกับวิทยานิพนธ์ เรื่อง “Polycyclic Aromatic Hydrocarbons in Size-selected Particulate Matter in the Air Environment of Bangkok” ของนางสาว ป. ซึ่งใช้ประกอบการขอสำเร็จการศึกษาและได้รับอนุปริญญาให้จบหลักสูตร การศึกษาในปีการศึกษา 2545 ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะเสนอผลงาน ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้ให้ถ้อยคำยอมรับกับคณะกรรมการ สอบสวนว่าผลงานทางวิชาการของผู้ฟ้องคดีนั้นมีข้อความบางส่วนที่เหมือนกับวิทยานิพนธ์ของนางสาว ป. เพียงแต่ไม่มี เจตนาที่จะคัดลอกผลงานวิทยานิพนธ์ดังกล่าว ข้อเท็จจริงจึงฟังเป็นยุติว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำข้อความบางส่วนที่อยู่ใน วิทยานิพนธ์ของนางสาว ป. มาใช้ในบทความที่เสนอขอรับทุนประชุมและเสนอผลงานในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะ รูปกราฟ และตารางที่ปรากฏในบทความวิชาการ โดยไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนร่วมในการทำข้อมูลดังกล่าว แต่ผู้ฟ้อง คดีไม่ได้อ้างอิงแหล่งที่มาหรือชื่อนางสาว ป. ซึ่งเป็นเจ้าของผลงาน ดังนั้น แม้จะฟังข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีเป็นอาจารย์ที่ ปรีกษาของนางสาว ป. และผลงานวิชาการดังกล่าวเป็นผลงานที่ร่วมกันระหว่างผู้ฟ้องคดีกับนางสาว ป. ซึ่งผู้ฟ้องคดี ย่อมสามารถนำข้อความในผลงานวิทยานิพนธ์ดังกล่าวไปเขียนได้โดยไม่ถือว่าเป็นการคัดลอกผลงานทางวิชาการของผู้อื่น ก็ตาม แต่โดยที่ผู้ฟ้องคดีเป็นอาจารย์และเป็นนักวิจัยซึ่งทำงานด้านวิชาการมานานย่อมมีประสบการณ์ในการเขียน บทความทางวิชาการจึงควรต้องมีความระมัดระวังในการอ้างอิงผลงานทางวิชาการของผู้อื่น ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ตนเองเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำผลงานวิทยานิพนธ์ดังกล่าวทุกส่วน ผู้ฟ้องคดีก็คงไม่ต้องอ้างภายหลังจากกรณีที่ถูก กล่าวหาว่านางสาว ป. ได้ให้ความยินยอมแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำข้อความบางส่วนของวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นผลงาน ของนางสาว ป. ไปใช้ในบทความที่ผู้ฟ้องคดีนำเสนอเพื่อขอรับทุน โดยไม่ได้อ้างอิงแหล่งที่มาหรือชื่อบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของ ผลงาน จึงเป็นการละเลยและขาดความระมัดระวังในการอ้างอิงผลงานทางวิชาการของผู้อื่น พฤติการณ์หรือการกระทำ ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ฐานไม่ถือปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการและ จรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือนตามข้อบังคับ ก.พ. กำหนดตามมาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ขณะกระทำความผิด เมื่อการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 มีดุลพินิจลงโทษปรับลดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีจำนวนร้อยละ 5 ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2553 เป็นต้นไป จึงเป็น คำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.23/2565 คดีนี้ผู้ฟ้องคดีรองศาสตราจารย์ ช. ได้ฟ้องอธิการบดี คณะกรรมการจรรยาบรรณ และมหาวิทยาลัยทักษิณเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1-3 เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย สืบเนื่องจากคณบดีและคณาจารย์สังกัดคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ จำนวน 8 คนมีหนังสือร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 กล่าวหาผู้ฟ้องคดีว่าคัดลอกผลงานทางวิชาการมาเป็นของตนโดยมิชอบ โดยบทความวิจัย เรื่อง การประเมินค่าต้นทุนธุรกรรมของเศรษฐกิจชาวบ้านในคาบสมุทรมหานคร เป็นบทความที่แปลมาจาก บทความวิจัย เรื่อง A Study of Transaction Cost on Producers of Agricultural Products : A Case Study of Rice Grain ซึ่งเป็นบทความวิจัยของผู้ฟ้องคดี โดยมีการตัดข้อความออกประมาณ 2 ย่อหน้าของบทความวิจัยดังกล่าวและไม่มีการอ้างอิงผลงานหรือบทความฉบับเดิม ซึ่งเป็นบทความของผู้ฟ้องคดีที่ตีพิมพ์ไปแล้ว กรณีจึงเห็นว่าเป็นการคัดลอกหรือนำผลงานที่เหมือนเดิมหรือใกล้เคียงผลงานเดิมของตนกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่งโดยไม่มีการอ้างอิงถึงผลงานเดิมของตน ทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากความจริง และอาจเกิดความสับสนในการอ้างอิงได้ การกระทำดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการคัดลอกผลงานของตนเอง เมื่อพิจารณาประกอบกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นอาจารย์ ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ เคยมีประสบการณ์นำเสนอผลงานต่อที่ประชุมวิชาการมาแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงย่อมมีความเข้าใจในหลักเกณฑ์การอ้างอิงผลงานในกรณีดังกล่าวได้เป็นอย่างดี การที่ผู้ฟ้องคดีไม่มีการอ้างอิง

ผลงานหรือบทความฉบับเดิม ซึ่งเป็นบทความของผู้ฟ้องคดีที่ตีพิมพ์ไปแล้วจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หรือรูปแบบของเอกสารแนบท้ายของหนังสือการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณดังกล่าว แสดงถึงเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์ของผู้ฟ้องคดี และย่อมรู้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการคัดลอกผลงานตนเอง ตามที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้กำหนดไว้ และเป็นการกระทำที่ขัดจริยธรรมทางวิชาการและผิดจรรยาบรรณตามข้อ 28(6) ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยทักษิณว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย พ.ศ.2557 ผู้บังคับบัญชาจึงมีอำนาจทำทัณฑ์บนผู้ประพฤติผิดจรรยาบรรณตามข้อ 41 (3) ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยทักษิณดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 มีคำวินิจฉัยที่ 04/2559 มีมติให้ผู้บังคับบัญชาทำทัณฑ์บนผู้ฟ้องคดีฐานคัดลอกผลงานตนเอง ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายปรับกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการจรรยาบรรณ ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2558 จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมาย ฉะนั้น คำสั่งมหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ 1670/2559 เรื่อง การดำเนินการทางจรรยาบรรณ ลงวันที่ 13 กันยายน 2559 ทำทัณฑ์บนผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว กรณีนี้จึงไม่เป็นการทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด

จากคำพิพากษาดังกล่าวข้างต้น พบว่า การคัดลอกผลงานวิจัยและนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในการประชุมวิชาการหรือวารสารวิชาการหรือการเผยแพร่ในลักษณะอื่นๆ กรณีจะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ต่อเมื่อกระทำไปโดยมีเจตนาเพื่อคัดลอกผลงานวิจัยของผู้อื่น ซึ่งคำว่า “เจตนา” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสอง บัญญัติว่ากระทำโดยเจตนา ได้แก่กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะที่เดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น วรรคสาม ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด จะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมิได้ ดังนั้น เมื่อนักวิจัยดำเนินการคัดลอกผลงานวิจัยของผู้อื่นไปตีพิมพ์เผยแพร่ย่อมเป็นความผิดสำเร็จแล้ว รวมถึงการคัดลอกผลงานวิจัยของผู้อื่นจากภาษาหนึ่งแปลไปเป็นอีกภาษาหนึ่งก็ถือว่าเป็นการคัดลอกผลงานวิจัย ไม่ว่านักวิจัยดังกล่าวจะมีชื่อในบทความวิจัยหรือรายงานการวิจัยในลำดับใดถือได้ว่าเป็นตัวการร่วม และถ้าไม่สามารถแบ่งแยกได้อย่างชัดเจนว่านักวิจัยแต่ละคนรับผิดชอบในส่วนใดถือว่าต้องรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งนี้ถ้าการคัดลอกผลงานวิจัยกระทำไปด้วยความประมาท ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 59 วรรคสี่ บัญญัติว่ากระทำโดยประมาท ได้แก่กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ ซึ่งอาจเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือประพฤติผิดจรรยาบรรณขึ้นอยู่กับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางและมาตรฐานการกำหนดโทษทางวินัยที่เหมาะสม

เมื่อวิเคราะห์จากการส่งลงโทษของแต่ละหน่วยงานประกอบกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปแนวทางการใช้ดุลพินิจและมาตรฐานการส่งลงโทษทางวินัย ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ต้องพิจารณาว่าการดำเนินการดังกล่าวมีเจตนาในการคัดลอกผลการวิจัยหรือบทความวิจัยของบุคคลอื่นๆ ที่มีการเผยแพร่ไปแล้วในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ดังเช่น ผลการทดลองหรือผลการวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการคัดลอกหรือดัดแปลงทั้งบทความวิจัย หรือการสร้างข้อมูลผลการวิจัยอันเป็นเท็จโดยไม่ได้มีการทดลองหรือเก็บรวบรวมข้อมูลจริงหรือบิดเบือนข้อมูลผลการวิจัยหรือผลการทดลองอย่างชัดแจ้ง การกระทำดังกล่าวอาจเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งมีการบัญญัติไว้ในกฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ระเบียบหรือข้อบังคับของหน่วยงานเกี่ยวกับจรรยาบรรณของบุคลากรหรือการบริหารงานบุคคล

ประเด็นที่ 2 การที่บุคคลใดมีชื่อร่วมกันไม่ว่าเป็นชื่อแรก (first author) ชื่อสอง (second author) ชื่ออันดับใด หรือชื่อผู้ประสานงาน (corresponding author) ในบทความวิจัยหรือรายงานการวิจัยที่ไปคัดลอกผลการวิจัยหรือ บทความวิจัยของบุคคลอื่นๆ ที่มีการเผยแพร่ไปแล้วถือว่าเป็นตัวการร่วมย่อมมีความรับผิดชอบทางวินัยเท่ากัน เว้นแต่บุคคลดังกล่าวได้แสดงหลักฐานให้เห็นในเชิงประจักษ์ว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรับเอาประโยชน์จากบทความวิจัย หรือผลงานวิจัยที่คัดลอกมาอย่างแท้จริง

ประเด็นที่ 3 การคัดลอกบทความวิจัยของตนเองนั้น ต้องเป็นไปในลักษณะเป็น “การคัดลอกหรือนำผลงานที่ เหมือนเดิมหรือเกือบเหมือนเดิมของตนเองกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่งโดยไม่มีการอ้างอิงถึงผลงานเดิมของตนนั้นทำให้ผู้อื่นเข้าใจ ผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากความถูกต้องเป็นจริงและอาจเกิดความสับสนในการอ้างอิงได้” ซึ่งถือว่าเป็นกระทำความผิด วินัยไม่ร้ายแรงหรืออาจเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณขึ้นอยู่กับระเบียบ ข้อบังคับ ของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา

ประเด็นที่ 4 การนำวิทยานิพนธ์ โครงการนักศึกษา หรือปัญหาพิเศษของนักศึกษามาเขียนบทความวิจัยหรือ บทความวิชาการ โดยไม่มีชื่อนักศึกษา หรือนักศึกษาไม่ได้เป็นชื่อแรก (first author) หรือมีการเพิ่มชื่อนักวิจัยที่ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนักศึกษาไว้ในบทความวิจัย การกระทำดังกล่าวอาจถือว่าเป็นกระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรง หรือเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณขึ้นอยู่กับระเบียบ ข้อบังคับ ของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาเช่นกัน

การฟ้องคดีต่อศาลปกครองกรณีถูกลงโทษเกี่ยวกับการคัดลอกผลงานวิจัย

การคัดลอกผลงานวิจัยนั้นอาจนำมาสู่การลงโทษทางวินัย ถ้าเป็นความผิดวินัยร้ายแรง คือ การลงโทษปลดออก หรือไล่ออก หรือถ้าเป็นวินัยไม่ร้ายแรง คือ การลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดเงินเดือน หรือถ้าเป็นความผิด ครั้งแรกหรือมีเหตุอันควรลดหย่อนโทษอาจลงโทษทางวินัยเป็นว่ากล่าวตักเตือน หรือการคัดลอกผลงานวิจัยบางกรณี อาจเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณตามข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษานั้นซึ่งไม่ถือว่าเป็นโทษทางวินัย ซึ่งคำสั่งดังกล่าว โดยปกติถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ปัจจุบันต้องพิจารณาก่อนว่าสถานะของอาจารย์สังกัดสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวเป็นข้าราชการหรือ พนักงานมหาวิทยาลัย ซึ่งจะมีผลต่อประเภทของคดีพิพาทว่าเป็นการฟ้องคดีเกี่ยวกับการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตาม มาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) หรือเป็นการฟ้องคดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (4) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองหรือวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีรายละเอียดดังนี้

1. อาจารย์สังกัดสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับคำสั่งบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการเมื่อมีคำสั่งลงโทษทางวินัยหรือคำสั่ง ลงโทษอื่นเกี่ยวกับการคัดลอกผลงานวิจัยซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองถือว่าเป็นผู้เดือดร้อนเสียหาย ถ้าผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็น คำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองหรือวิธีพิจารณาคดี ปกครอง พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้ง สามารถมีคำสั่งได้ตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1) คือ การเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ถือว่าเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง ถ้ามีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดี จะกระทำได้อีกเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการ สั่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด หรือถ้าไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้สามารถ อุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวได้ตามมาตรา 44 และมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขการฟ้องคดีตามมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองหรือวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยต้องดำเนินการยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบข้อ 30 วรรคหนึ่งของ ระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543

2. อาจารย์สังกัดสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐตำแหน่งพนักงานมหาวิทยาลัยนั้น นิติสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับอาจารย์มีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครองที่ทำให้เข้าร่วมจัดทำบริการสาธารณะโดยตรง ดังนั้นการมีคำสั่งลงโทษทางวินัยหรือคำสั่งลงโทษอื่นเกี่ยวกับการคัดลอกผลงานวิจัย ถ้าผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (4) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองหรือวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งสัญญาจ้างพนักงานมหาวิทยาลัยของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือในกำกับของรัฐจะมีข้อกำหนดในสัญญาให้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่มีอยู่ในวันทำสัญญาหรือจะมีต่อไป ภายหน้าให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญานี้ ดังนั้น ถ้ามีคำสั่งลงโทษทางวินัยหรือคำสั่งลงโทษอื่นเกี่ยวกับการคัดลอกผลงานวิจัย ผู้ตกอยู่ภายใต้คำสั่งต้องมีการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศของสถาบันอุดมศึกษานั้น ซึ่งจะทำให้เกิดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง โดยการอุทธรณ์ข้อโต้แย้งสามารถมีคำบังคับตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (3) ถือว่าเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง เป็นไปตามมติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ 23/2565 ทั้งนี้ต้องยื่นฟ้องคดีภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 51 ประกอบข้อ 30 วรรคหนึ่ง ของระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543

สรุป (Conclusion)

การคัดลอกผลงานวิจัยทั้งของตนเองและของผู้อื่นเป็นสิ่งที่อาจารย์สังกัดสถาบันอุดมศึกษาไม่พึงกระทำ เนื่องจากการกระทำดังกล่าวเป็นการขัดกับจรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวปฏิบัติที่เป็นหลักสากล ซึ่งเป็นการกระทำผิดวินัยหรือจรรยาบรรณ และอาจต้องรับผิดชอบทางอาญาหรือทางละเมิดด้วย นอกจากนี้แล้วการกระทำดังกล่าวอาจเข้าลักษณะต้องห้ามของการเป็นอาจารย์สังกัดสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับความบกพร่องในศีลธรรมอันดีเกี่ยวกับงานวิชาการตามความเห็นของวิญญูชนทั่วไปได้เช่นกัน

คำขอบคุณ (Acknowledgement)

ขอขอบพระคุณอาจารย์ประนัย วาณิชชานนท์ ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด อาจารย์อนุชา สุสวัสดิกุล อธิบดีศาลปกครองเพชรบุรี และอาจารย์สุรเชษฐ โมโนมัยกิจ ตุลาการศาลปกครองพิษณุโลก ที่ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยจึงทำให้เกิดบทความวิชาการดังกล่าวนี้ขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัญญา บุญยเกียรติ. (2554). การลักลอบงานวิชาการและวรรณกรรม (Plagiarism). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คำพิพากษาศาลปกครองระยองที่ บ.25/2564. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.admincourt.go.th/admincourt/Casefile/admcase/document/signed/pdf/2561/03151-610022-1f-641020-000691539.pdf>.
- คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.33/2557. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.admincourt.go.th/admincourt/Casefile/admcase/document/signed/pdf/2556/01012-560992-1f-570220-0000126348.pdf>.
- คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.142/2559. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.admincourt.go.th/admincourt/Casefile/admcase/document/signed/pdf/2555/01012-551749-1f-590404-0000571049.pdf>

- คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.198/2562. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.admincourt.go.th/admincourt/Casefile/admcase/document/signed/pdf/2559/03012-590014-1f-621226-0000651615.pdf>.
- คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.23/2565. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.admincourt.go.th/admincourt/Casefile/admcase/document/signed/2024/pdf/2563/03012-630024-1f-000000-0000699743.pdf>.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2563). หลักกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมฝ่ายปกครอง. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง มาตรฐานของจรรยาบรรณที่พึงมีในสถาบันอุดมศึกษา สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2567 จาก <https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php>.
- ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. ๒๕๖๔. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2567 จาก https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/E/004/T_0022.PDF.
- ประกาศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานวิชาการในระดับนานาชาติ กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช พ.ศ. 2564. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2567 สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2567 จาก https://www.eng.chula.ac.th/wp-content/uploads/2021/07/res_cu_announcement_intl-publication-support-2021_20210603.pdf.
- ประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสนับสนุนการตีพิมพ์บทความในวารสารวิชาการระดับชาติ และระดับนานาชาติ พ.ศ. 2565. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2567 จาก <https://rdi2.mutsb.ac.th/2011/download/1111012.pdf>.
- พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562. สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา.
- พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539. สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา.
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา.
- พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา.
- พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา.
- มนตรี สังข์ทอง. (2566). สถิติวิจัย: การวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฤทัย หงส์สิริ. (2564). ศาลปกครองและการดำเนินคดีในศาลปกครอง. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2553). คู่มือการดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551. นนทบุรี: สำนักงาน ก.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2555). จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักข่าวอิศรา. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.isranews.org/article/isranews-news/125741-isra-news-53.html>.